మాలా_మనిషి

ర్రామన్న రామ రామో....టిర్ ర్ ర్ ర....ఛో....ఛో...."

రాట్నం కిరకిరమంటూ శ్రుతికలిపింది. హెచ్చు గొంతుకతో, మంద తితో పాడుకుంటూ, తోకలను మెలిపెట్టి ఎడ్లను హుషారుచేస్తూ మోట లుతున్నాడు మల్లిగాడు. హాయిగా ఊగుతూన్న వరిచేలు, ప్రక్కన మామిడి ట్లు—కొమ్మనుండి కొమ్మకు జంటజంటగా ఎగురుతూన్న చిలిపి పిట్టలు, మరువేసుకుంటూ, సన్నగా బుసలు కొట్టుకుంటూ, బారులో ముందుకూ, నక్కూ నడుస్తూన్న కాడెద్దులు, కబిల బానలోంచీ చిటచిటమంటూ బావి నికి రాలిపడుతూన్న నీటిజల్లు, దోనెలోంచి కాలువలోకి గల గల మంటూ రకలు వేసే నీటి, వడీ, సవ్వడీ. అసలే పచ్చగా ఉన్న పచ్చిక బీళ్ళమీద డి ముదురు పచ్చగా కనిపించే చల్లటి చెట్లనీడలు—ఇవన్నీ—మల్లిగాడి ంట విని ప్రకృతి పులకించి పోతూందనడానికి నిదర్శనాలు.

ప్రొద్దు బాగా పైకెక్కింది. ఎండ వేడెక్కి, ప్రకృతి సుందరి మొగా కి పసుపు రాస్తూంది. తిండివేళ దగ్గరపడుతూంది.

బావిగట్టున మామిడిచెట్టు నీడలో మల్లిగాడికి చల్లగా ఉంది. బావిలో- ట్టూ దరిని ఢీకొంటూన్న నీటి అలలలో, పంటకాలువలోంచి సంతత రగా వినిపించే గలగలలలో అతడికి చల్లదనం కనిపిస్తూంది. ఆ చల్లదనానికి త్యనుభూతిగా, ప్రకృతి సౌందర్యానికి ప్రతిబింబంగా అతని మనస్సులో ళ ముఖంలోని అమాయకత, ఆమె కన్నుల్లోని మమత, ఆమె మూర్తి ని సౌందర్యం ఇంద్రధనుస్సులా కదలాడాయి.

పాట ఆపి ఏదో తీయటి కలలో మునిగి పోయిన మల్లిగణ్ణి కిణకిణ నే చిరుమువ్వల సవ్వడి ఇలలోకి లాక్కువచ్చింది. అల్లంతదూరంలో

మెడ ఊపుకొంటూ ఒక పాడియావు. దాని వెన్నంటి ఓ పేయదూడ వస్తు న్నాయి. వాటి వెనుక సీత మూర్తి దాల్చిన సస్యలక్ష్మిలా నడిచి వస్తూంది. ఆమె కట్టుకొన్నది పసుపు తేట పచ్చని నేతచీర; తొడుగుకున్నది పసుప పచ్చని రవికె; ఎర్రంచు పైట చెరగును నడుములో దోపుకున్నది. కా యుని పడగలవంటి నల్లని వెంట్రుకలను ముడివేసుకుంది. పసుపు పౌ ఆరబెట్టుకున్నట్లున్న నుదుట ఎర్రటి కుంకుమబొట్టు; భుజంమీద గడ్డిచెక్కే పార; చేతిలో గంప....అడుగడుగునా ఒయ్యారాన్ని ఒలికిస్తూ కబిలబా దగ్గరికి వచ్చింది సీత.

ఎడ్లను ఆపి, "చాన్నాళ్ళకి దరిశెనం...." అన్నాడు మల్లిగాడు పరి హాసంగా.

సీత ముఖమంతా బిగబట్టి చుట్టూ ఒకసారి పరకాయించి చూసి,ఒక్క సారిగా ఫకాలుమని నవ్వి. తన ఒడిలోంచి నాలుగు పెసరట్లు తీసి అత కందించింది.

ప్రక్కన బీట్లో అవూ, దూడా పచ్చిక మేస్తున్నాయి. దూరదూరంగ రైతులు, పల్లె పడుచులు తమ తమ పనుల్లో మునిగి ఉన్నారు. మామిడిచెట్టు నీడలో మల్లిగాడు పెసరట్లు తింటూ కూర్చున్నాడు. సీత మామిడి చెట్టు బోదెకు ఆనుకుని అతన్ని చూస్తూ నిలుచుంది. పిల్లగాలి ఆమె కురులను, చీ అంచులను రెపరెపలాడిస్తూంది. వాళ్ళిద్దర్నీ చూసి చెట్లో పిట్టలు గుసగుస బోతున్నాయి.

"పెసరట్టు ఎలా ఉంది?" అందామె అతని పెదవుల వైపు చూస్తూ

"బాగా లేదు...."

"ఏం?"

అతడామెను ఆపాదమస్తకం తుమ్మెదలా చూశాడు. "కమ్మద మంతా నీలో దాచిపెట్టుకొని, ఈ చప్పటి పెసరట్లు తెచ్చిపెడితే బాగుంద ఎలా అనగల్ను?"

ఆమె అమాంతం సిగ్గుపడిపోయి, చిరుకోపాన్ని తెచ్చుకొని-"ఇదిగో ల్లిగా! ఆ మాట ఈసారంటే మర్యాద దక్కదు" అంది.

"ఓ యబ్బో! చిలక్కి కోపమొచ్చిందిగాబోలు!?" అంటూ చేయి డుక్కోడానికి లేచాడు మల్లిగాడు.

"నీకింకా ఈ సంగతి తెలియదా?" అంది సీత చెక్కుడు పార పిడిని వరించుకుంటూ. అతడు ఆమె కన్నుల్లోకి ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు.

"గొర్రెల మందలోకి గుంటనక్క జొరబడింది."

"ఎవరి మందలోకి? ఎప్పుడు?" అన్నాడు మల్లిగాడు గబగబ.

"వెర్రిమొగమా! తెల్లారి మా మేనమామ వచ్చాడు."

"ఎవరూ? పేటలో ఉన్నాడన్నావే—వెంకట్రాది అని. ఆయనేనా?"

"అవును...." అంది సీత వెగటుగా.

"ఏం? కోడలు జేసుకుంటాట్టనా?"

"కాదు. ఏలుకుందామనే వచ్చాడు. నలుగురు బిడ్డల తండ్రి. పెళ్లాం చ్చిపోయింది. నన్ను చేసుకోవాలని ఎంతోకాలంగా ఉబలాట పడుతున్నాడు. ా అమ్మ బతికున్నంతకాలం సాగిందిగాదు. ఆమె పోయి నెలనాళ్ళయినా యిందో లేదో మళ్ళీ తయారయ్యాడు...." మల్లిగాడు వినడమేగాని, నడం అతని వంతుగాదు.

"నేను చూడబోతే కూతురులా ఉన్నాను. ఆ మాట అడగడానికి గ్గెలా లేకపోయిందో? ఒంటి నిండుకూ నగలు పెడతాట్ట; పెట్టెల నిండా రలు కొనిస్తాడట; కాలు నేలకు తగలకుండా రాణివాసంలో కూర్చోబెడతాట్ట ంట వచ్చేయమన్నాడు. తిండికీ, గుడ్డకూ మొహం వాచిపోయాననుకున్నాడు. 'గా బుద్ధి చెప్పాను. మాలవాణ్ణన్నా చేసుకుంటానుగానీ, నిన్ను మాత్రం చ్చినా పెళ్లాడను అనేశాను. చచ్చినట్టు నోరు మూసుకుని వెళ్లిపోయాడు. క మళ్ళీవస్తే ఒట్టు...."

"అయితే గట్టిదానివే! ....అప్పుడే మొగుణ్ణి కూడా వెతికి పెట్టుకున్నా న్న మాటే! అంత అదృష్టం ఉన్న మాలోడు ఎవడబ్బా వాడు" అన్నాడు ల్లిగాడు వేళాకోళంగా.

సీత ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ పచ్చిక బీళ్లోకి వెళ్లి గ
చెక్కుకోసాగింది.

సీత పేదింటి పిల్ల. ఆమెకు నా అన్న వాళ్లెవరూ లేరు. ఒక్క త
మాత్రం ఉండేది. ఆ ముసలిది ఉన్నంతకాలం సంసారాన్ని ఎలాగో ఈడ్చుక
వచ్చేది. నెలరోజుల క్రితం ఆమె చనిపోయింది. సీత ఏకాకి అయిపోయింది

సీతనుచూచి మల్లిగాడు హృదయం జారవిడుచుకున్నాడు.ఆమె అం
చందాలు, పద్దెనిమిదేండ్ల పడుచుదనం, ఆమె మాటల్లోని అమాయకత్వం
ఆమె చూపుల్లో, చిరునవ్వులో వెల్లివిరిసే నైర్మల్యం—ఇవన్నీ అత
ఆకర్షించాయి. కాని, అతడు కులం తక్కువవాడు. ఒంటరిగాడు. మునస
గారింటి సేద్యగాడు. అన్నీ గుండెల్లోనే అణిచేసుకుని నోరు నొక్కు
కున్నాడు.

సీతకు కూడా అతన్ని చూడకపోతే రోజు గడిచేది కాదు. అతనితో
నాలుగు మాటలు మాట్లాడకపోతే ఏపనీ చేసేది కాదు. సూదుల్లా పొడిచే అత
చూపులు, అతని నడకలో గాంభీర్యం, నల్లగా మెలికలు తిరిగిన కండరాలతో
దృఢంగా ఉన్న దేహం, అన్నిటికంటే అతని మనస్సులో పాలవలె ధారక
ప్రవహించే నైర్మల్యం సంఘం దృష్టిలోని మంచి చెడ్డలను ఆలోచించగ
శక్తిని ఆమెలో నశింపజేశాయి.

వీరి ప్రవర్తనకు కొత్తకోటంతా మండి పడుతూంది. మాలపల్లి
హడలిపోతూంది.

చెక్కుతూన్న పారను అక్కడే విడిచివచ్చి, కాలువలో ముఖం క
క్కని నీళ్లు త్రాగి, కొంగుతో ముఖం తుడుచుకుంటూంది సీత.

మల్లిగాడు గుండె దిటవు చేసుకుని, "అయితే సీతమ్మా!....మ
మాలపల్లిలో ఒకడున్నాడు. నీకోసం ప్రాణమైనా ఇస్తాడు, నీ కిష్టమై
పెళ్లాడతావా?" అన్నాడు.

ఆమె నవ్వుతూ నిలుచుంది. కాస్సేపు ఏదో ఆలోచించింది. చివరి
అంది: "వారూ, నేనూ ఒప్పుకుంటే సరా?"

"మరెవరు ఒప్పుకోవాలి?"

"మనుషులు!"

ఇంతలో మామిడిచెట్లో చిలకా గోరువంకలు ఎగిరిపడేలా "ఒరేయ్ ్గా?" అని ఓ కేక వినిపించింది. సీత తొణక్కుండా, వెళ్లి, పార చేతికి ిదుకుంది. మల్లిగాడు తలెత్తి చూశాడు. కొన్ని గజాల దూరంలో ఓ మనిషి పించాడు. ఆ మనిషి పేరు కోటయ్య. కోటయ్య దగ్గరికి వచ్చాడు.మల్లిగాడి పు తీవ్రంగా చూశాడు. "పొద్దు నెత్తి మీదికి వచ్చేస్తూంది. ఇంకా నీళ్ల ిడం పూర్తి కాలేదు్రా?...త్వరగా తెములు్చా మరి" అంటూ కబిలబావి ుకున్నాడు. కోతకు వచ్చిన చెరకుతోట వైపు నడిచాడు. తోట చివర కూ నడిచి, మలుపు తిరిగాడు గడ్డి చెక్కుతూ సీత కనిపించింది.

కోటయ్య ఆమె దగ్గరికి వెళ్లి నిలబడ్డాడు. గడ్డి చెక్కుతుంటే మెల్ల ల్లగా కదులుతూన్న ఆమె అవయవాలు అతన్ని వెర్రులెత్తించాయి.

అతడు ముఖంలోనికి కోపాన్ని తెచ్చుకుంటూ. "ఇదిగోనే పిల్లా, ొచ్చిన దానివి అదురూ బెదురూ లేకుండా ఇలా ఒంటరిగా రావొచ్చా? ేవాళ్లు సిగ్గులేదనరూ?...." అని ఓ వెకిలి నవ్వు నవ్వాడు. "అయినా గడ్డి సం ఇంతదూరం రావాలా? ఒక మాట నాతో చెబితే సరిపోయేదిగా?"

సీత గడ్డి చెక్కుతూనే, "సిగ్గు లేనిదని నన్నెవరూ అనరు. ఇంకా ిటరి ఆడవాళ్ళ వెంటబడే నీలాంటి వాణ్ణి అంటారు" అంది.

"ఏమన్నావ్? ఈసారి అను!" అంటూ కోటయ్య ఆమె చేతిని ఒడిసి ుకున్నాడు. సీత చేతిని విదిలించుకొని, అతని ముఖం నిండుకు ఉమిసి, ెయ్యి పట్టుకుంటావా? ఎన్ని గుండెలు!" అంటూ త్రాచుపాములా బుసలు ్టింది.

కోటయ్య దిమ్మెరపోయాడు. చెంప తుడుచుకుంటూ చుట్టూచూశాడు. రూ చూడలేదు. మల్లిగాడు చెరకుతోట మరుగున కనిపించలేదు.కోటయ్య సంతో అవమానంతో 'హుం' అని హుంకరించి, చరచరా వెళ్ళి యాడు.

కోటయ్య——మునసబు ఆదిశేషయ్యగారి పాలేరు. పేరుకు పాలేర అయినా, అతనికి ఆ ఇంట్లో గొప్ప స్థానమే ఉంది. అతడు ఒక విధంగ మునసబు గారికి అంతరంగిక కార్యదర్శి అన్నా అందులో బేసబ బేషీ ఉండదు.

కోటయ్య ఆవిర్లు గ్రక్కుతూన్న ప్రతీకార వాంఛతో మాలపల్లె దాట కున్నాడు. రైలు కట్టెక్కాడు. ఊళ్ళోకి నడిచాడు. బడిలోనుంచి భావిభారత పౌరులు ఎలుగెత్తి అరుస్తున్నారు.

"ఇతరులను ప్రేమింపుము..."

"కులమత భేదములు పాటింపకుము...."

2

లోక పర్యటన చాలించి, అస్తాద్రివెనుక విశ్రమించబోతున్న సూర్య భగవానుడు సీత కాపురముంటున్న పూరిఇంటి కప్పులకేసి చివరిసారిగ కన్నెర్రజేసి చూశాడు. నిస్సహాయంగా ఏడ్చి ఏడ్చి ఓదార్పు దొరకని అబల ముఖంలా పడమటి ఆకాశం ఎర్రనైంది. నిశిరక్కసి తన కబంధ హస్తాలను చాపుకుంటూ వెన్నంటి తరుముకురాగా హడలిపోయి పారిపోతూన్న పక్షుల కలకలరవాలు మిన్నుముట్టాయి. ఎడ్లు, వాటివెనుక రైతులు; మేకలు గొర్రెలు—వాటిని తోలుకుని గొల్లవాడు; కడుపునిండా మేసి వచ్చిన గోమతలు, వాటిని అదలించుకుంటూ ఆలకాపరులూ గృహోన్ముఖు లవుతున్నారు

కొత్తకోట ఒక చిన్నపల్లె, లెక్కబెడితే వంద ఇళ్లకన్నా మించి ఉండవు. ఆ గ్రామంలో వారిలో చాలమంది రైతులు. అందర్లోకీ పేద రైతుకు పదిగుంటల నేల, కాడెద్దులూ ఉన్నాయి. పల్లెలో చాలవరకూ పూరి ఇళ్ళే. మునసబు ఆదిశేషయ్యది మాత్రం డాబా ఇల్లు.

ఆదిశేషయ్య తన ఇంటివాకిట నిలబడ్డాడు. ప్రొద్దు పూర్తిగా వాటా పోయింది. సూర్యుడస్తమించినా అతని తాలూకు వెలుగురేఖలు ఇంకా ఆకాశంనుండి ప్రతిఫలిస్తూనే ఉన్నాయి.

సై కిలు మీద బ స్తీ సంతకు వెళ్ళిన కోటయ్య తిరిగి వచ్చాడు. తాను తెచ్చిన వస్తువులేవో మునసబు ఇంటిలో చేరవేసి, బయటికి వచ్చాడు.

"అలా పొలాల వైపు వెళ్లి వద్దాం రా కోటయ్యా!" అన్నాడు ఆదిశేషయ్య. కోటయ్య అతన్ని అనుసరించాడు.

రైలుకట్ట ఎక్కారు. మాలపల్లి కనిపించింది. అంతవరకూ మౌనంగా ఉన్న కోటయ్య ఇక ఆగలేక తన అక్కసును వెళ్ళ గక్కేశాడు: "బాబుగారూ? ...ఎం ఎల్. ఏ. లు మొదలు, తాసీల్దారు మొదలు పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్ల వరకు ఈ జిల్లా మొత్తానికి తమ పేరు తెలియని వారుండరు...."

ఆదిశేషయ్య గర్వంగా మీసం త్రిప్పుకుని కోటయ్యకు తాను త్రాగే పేలిరకం చుట్ట అందించాడు. కుట్రదారుని క్రౌర్యంలా చుట్ట గుప్పు గుప్పున పొగలు చిమ్మింది.

"మీ మర్యాదంతా మంటగలిపి పోయేరోజు దగ్గరబడింది."

"ఏం?" అన్నాడు ఆదిశేషయ్య అబ్బురపాటుతో.

"ఔను బాబూ! మనకులం ఎటువంటిది? మన అంత స్తెంత? ఆ సీత పల్లిగాడు—వీళ్ళ ఇద్దరి వ్యవహారం శ్రుతిమించి రాగాన బడుతూంది."

ఆదిశేషయ్య పలుకలేదు. మౌనంగా వింటూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. కోటయ్య మళ్ళీ అందుకున్నాడు: "ఏ చెట్టుక్రింద చూడూ వీళ్ళే! ఏ పుట్ట చాటున చూచినా వీళ్ళే! వీళ్ళ కథంతా చుట్టుప్రక్కల ఊళ్ల కోళ్ళయి కూస్తున్నాయి."

ఆదిశేషయ్య గుప్పు గుప్పున చుట్ట పీల్చుతున్నాడు.

"సాయంకాలం ఆ మల్లిగాడు సంతంతా తెగతిరిగేశాడు. అంగట్లోని జాజిమల్లెలంతా కొనేశాడు. హోటల్లోంచి ఏవేవో పొట్లాలు పట్టుకొచ్చాడు. రోగుట్టు పెరుమాళ్లకే ఎరుక! మనుషులంటే వాడికి లెక్కేలేదు. ఎంతవరకు తెగించాడో చూడండి."

ఆదిశేషయ్య, కాలి మిగిలిన చుట్ట ముక్కను అవతల పారేశాడు. కోటయ్య ఇంకా సాగదీశాడు. "పాపం—ఆ వెంకటాద్రి నాతో చెప్పుకుని

ఏడ్చాడు. నేనుండగా దీని కిదేం కర్మ? తిండికి లోటా, గుడ్డకు లోటా; నా మాట కాదని వాడెవడో మాలవాడితో కులుకుతూందే....ఇదేం పాడుబుద్ధి అంటూ కన్నీళ్ళు కార్చాడు. మీ మునసబుచేత దానికి కాస్త బుద్ధి చెప్పించు కోటయ్యా!''....అంటూ చేతులు పట్టుకున్నాడు.

ఆదిశేషయ్య మరో చుట్ట వెలిగించాడు. ''అంతా నాకు తెలుసును కోటయ్యా: చూచీ చూడనట్లు ఉంటున్నకొద్దీ వ్యవహారం ముదిరి పోతూనే ఉంది. సిగ్గు, అభిమానం విడిచి, ఆ మల్లిగాణ్ణి ఎలా మందలించడం? ఏదో చేయాలి మరి.''

అతని కళ్ళముందు చీకటితెర కమ్మింది. ఆ తెరదాటున తన వేయి నాల్కలను బార జాపుకుంటూ ఆదిశేషుడు ఆదిశేషయ్యలో ఆవేశించాడు!

3

సంఘపు కట్టుబాటులా—రైలుబండి కొత్త కోటను, మాలపల్లిని వేరుచేస్తూ, కర్కశంగా గీ పెడుతూ ముందుకు వెళ్ళిపోయింది. ఉత్తర దక్షిణాలుగా ఇనుపదారి, దానికి తూర్పు వేపు కొత్తకోట, పడమర వేపు మాలపల్లి. మాలపల్లిలో మొత్తం పదిపన్నెండు తాటాకు గుడిసెలుంటాయి. వారి జీవితానికి ఆ గుడిసెలే ప్రతిబింబాలు!

మల్లిగాడు తన గుడిసెముందు పాత నులకమంచం మీద కూర్చు న్నాడు. అతడి కళ్లు ఆకాశంలోని చుక్కల్ని లెక్కపెడుతున్నాయి. ప్రతి చుక్కా సీతలా రూపుదాల్చి, చిరునవ్వులు చిందిస్తూంది.

మల్లిగాడికి సీతమీద జాలివేసింది. ఆమె బ్రతుకు తన మూలంగా మంటగలిసిపోతూ ఉంటనిపించింది. మల్లిగాడు ఒకమారు ఆత్మవిమర్శ చేసు కున్నాడు. తాను మాలవాడు. సీత శూద్రులపిల్ల. ఒకవైపు మిట్ట; ఆ మిట్ట ప్రక్కనే పల్లం. మిట్టాపల్లం ఏకమవడం దుస్సాధ్యం. అలా కావాలంటే మిట్టను త్రవ్వి పల్లాన్ని పూడ్చాలి. అప్పుడు మిట్ట నశిస్తుంది. పల్లం బలు స్తుంది. తాను స్వార్థాన్ని చూసుకుంటున్నాడు. ఆమె స్వార్థాన్ని త్యజిస్తూంది. ఇందులో తాను క్రొత్తగా పతనమైపోయే దేమీలేదు. కాని తనకోసం సీత సర్వనాశనమై పోవలసిన స్థితి ఏర్పడుతుంది.

ఇన్నాళ్ళబట్టి మనసూ మనసూ కలిశాయిగాని సీత ఒంటిమీద తాను చేయి వేయలేదు. ఆమె నిప్పు కణికలా పవిత్రమైనది. చలువరాయిలా స్వచ్ఛమైనది.

తమ ఇద్దరి సహవాసం అతని కేదో విచిత్రంగా తోచింది. ఇది కలేమోనన్న భ్రమ కలిగింది. ఈ కల ఎప్పుడు కరిగిపోతుందో అనే భయమూ రేకెత్తింది. గుడిసెలోంచి ముక్కుపుటాలదాకా జాజిమల్లెల వాసన పలుచుగా సోకింది. అతని తల మత్తెక్కింది. అతని అనురాగం. ప్రణయదాహం. యౌవనోద్రేకం ఆనకట్టలు త్రెంచుకుని హద్దుదాటి బయటికి దూకడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

అర్ధరాత్రి గడిచింది. తుమ్మచెట్లో కీచురాళ్లు గి పెడుతున్నాయి. దూరంగా చెరకు తోటలో గుంటనక్క కూత వినిపించింది. ప్రేమికుడి భావనా వీధిలా ఆకాశం లోతుగా నీలంగా ఉంది. పళ్ళన్నీ బయట పెట్టి చుక్కలు నవ్వుతున్నాయి. పలుచ పలుచని మబ్బుతెరలు జలతారు మేలిముసుగుల్లా చుక్కల్ని కప్పడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాయి. దూరంగా తారురోడ్డుమీద చీకటిని తరుముకుంటూ ఒక లారీ పరుగెత్తుతూంది. ఆ వెలుగును తరుముకుంటూ వెనకనే చీకటి పరుగెడుతూంది. వెలుగు చీకట్ల సంగ్రామం. ఔన్నత్యానికీ, అధోగతికీ నడుమ నిరంతర వైరుధ్యం.

మల్లిగాడు లేచాడు. గుడిసెలో దూరాడు. చేతిసంచీ అందుకుని బయటికి వచ్చాడు. ఏ నిర్ణయానికీ రాని ఆలోచనకు ప్రతిరూపంలా కాస్సేపు నిలబడ్డాడు. గట్టిగా నిట్టూర్చి అడుగు ముందుకు వేశాడు. రైలుకట్ట ఎక్కాడు. నక్షత్రాల వెలుగులో కుబుసం విడిచిన పాముల్లా, రాక్షసిచేతి కత్తుల్లా రైలు పట్టాలు మెరుస్తున్నాయి. మల్లిగాడు రైలు పట్టాలు దాటుకున్నాడు. కొత్త కోటలో ప్రవేశించాడు. అడ్డదారుల్లో పడి నడువసాగాడు.

సాహసికుని లక్ష్యం కార్యసాధనేగాని. అతని బుద్ధి అపాయాలమీదికి ప్రసరింపదు. మల్లిగాడికి అటువంటి విపరీతమైన కోరిక ఎందుకు కలిగిందో గాని—చేతులు బారజాపి పిలుస్తూన్న ప్రమాదపు బాహుబంధంలోకి నడుస్తు

న్నాడు. తాను తెగించి వెడుతున్నాడు. సీత ఏమంటుందో మరి? చిరునవ్వుతో స్వాగత మిస్తుందో. లేక వెర్రికోపంతో విఘ్నూరాలాడుతుందో?

ఊరిలోని ఇళ్ళకు కాస్త ఎడంగా, ప్రత్యేకంగా ఉంది సీత ఇల్లు. తలుపుసందులోంచి గ్రుడ్డి వెలుతురు కనిపిస్తూంది. మల్లిగాడు తలుపుమీద వ్రేలితో చప్పుడు చేశాడు. తలుపు తెరుచుకుంది. లోపలికి నడిచాడు మల్లిగాడు. జీవితంలో ఏనాడూ ఊహించలేని సంఘటన జరిగినంత ఆశ్చర్యంతో, వలలో తగులుకుని వేటగాడి చర్యకు ఎదురుచూచేంత భయంతో సీత అతని వేపు వెలవెలబోతూ చూచింది.

మల్లిగాడు గంభీరవదనంలో మందస్మితం మెరిపించి. "ఏం సీతా? అలా చూస్తావ్? మాలోడు ఇంటిలోకి వచ్చాడనా!"

సీత చటుక్కున తలుపు వేసేసి గొళ్ళెంపెట్టి, తన జీవిత సర్వస్వాన్ని దోచుకోదలచిన శత్రువు లెవరో లోపలికి నెట్టుకొస్తున్నంత వెరగుపాటుతో తలుపుకు అనుకుని కాస్సేపు నిలబడిపోయింది. గడగడలాడి పోతున్న గుండెలు యథాస్థానంలో సర్దుకున్నాక జారి క్రింద జీరాడుతూన్న పైటను గుండెల మీద సర్దుకుని, మల్లిగాడి చేతిని అందుకుంది.

ఆమె అతణ్ణి నట్టింట్లోకి తీసుకు వెళ్ళింది.

శ్రీ కృష్ణుని సుందర విగ్రహం. ప్రక్కన గోవు, చేత పిల్లనగ్రోవి. అతని పెదవులలోంచి ఏదో మూగపాట వినిపిస్తూంది. అతని కన్నుల్లో పాలవెల్లువ చిందులాడుతూంది. ఆముదపు ప్రమిదె దేవుడి మనస్సులా ప్రకాశంగా వెలుగుతూంది.

సీత మల్లిగాణ్ణి దేవుడి దగ్గరకు నడిపించుకు వెళ్ళింది. "దేవుడికి మొక్కు" అంది గంభీరంగా. ఇద్దరూ చేతులు మోడ్చారు. భక్తితో శిరస్సులు వంచారు. మళ్ళీ ఇద్దరూ కన్నులు విప్పి, తలలెత్తి చూచేసరికి దేవుడు కనుపించలేదు. దీపం లేదు. చీకటి!

మల్లిగాడు పిట్టూర్చాడు. "మన మీద దేవుడికి కూడ కోపమే సీతా!"

ఆమె అతణ్ణి మందలించింది. "తప్పు! అలా అనకూడదు. దేవుడికి మన మీదేం కోపం? లోకులకు భయపడి కళ్ళు మూసుకున్నాడంతే. పాపం!"

సీత దీపం వెలిగించింది. సిరిచాపమీద కూర్చుంటూ "కూర్చో" అంది. అతడు కూర్చున్నాడు. "ఏం పనిచేశావు మల్లిగా! ఈ అర్ధరాత్రికాడ ఎందుకొచ్చినట్టు?" అంది సీత.

మల్లిగాడు మారు మాట్లాడకుండా సంచి లోంచి మల్లెపూలు పైకి తీశాడు. వాటిని ఆమె సిగలో తురిమాడు. ఆమె భుజాలు పట్టుకుని పూలను మత్తుగా వాసన చూశాడు. సంచీలో నుండి ఖరీదైన రవిక గుడ్డ ఒకటి, రెండు రిబ్బనులు, స్నో సీసా, మైసూరుపాకులూ తీసి చాపమీద ఉంచాడు.

"వీటికంతా డబ్బెక్కడిది?" అంది సీత.

"నీకోసం కూడబెట్టాను."

"ఇటువంటి పని ఇంకెప్పుడైనా చేశావంటే అసలు నీతో మాట్లాడను."

మల్లిగాడు మైసూరుపాకు ఆమె నోటి కందించాడు. ఆమె సగం కొరికింది. మిగతా సగం తాను నోట్లో వేసుకున్నాడు. ఇంకో మైసూరుపాకు తీశాడు. తాను సగం కొరికాడు. మిగతా ముక్క ఆమె నోటి కందించాడు.

"ఎదవలు! మన పల్లెటూళ్ళల్లోనే మాలోడో అంటూ నాలిక కోసుకుంటారు. బస్తీల్లో చూడు—ఎంత ఉమ్మడిగా బతుకుతున్నారో! సాయంత్రం పేటలో హోటలు కెళ్ళాను. అక్క దేమీ భేదమే లేదు. అంతా ఏకం. మన ఆదిశేషయ్యా కూడా ఉన్నా డెందుకూ? మళ్ళీ ఆయనింట్లో గాంధీపటం మీద పూల మాలేమో ఎప్పటికీ వాడిపోదు."

సీతా అతడిమీదికి ఒరిగి వింటూ ఉంది. "ఈ మనుషులందరూ ఒక్కటైనా మనల్ని ఏమి చేయలేరులే! నువ్వు నా దానివి...." సీత నవ్వింది. పిల్లవాడు అమాయకంగా ముద్దు పలుకులు పలుకుతూంటే తల్లి పెదవుల మీద వెల్లి విరిసే నవ్వువంటి నవ్వు అది.

మల్లిగాడు తరువాతేమీ మాట్లాడ లేదు. సీత కూడ నోరు విప్ప లేదు. ఇద్దరిమధ్య మౌనం, నిశ్శబ్దం వ్యాపించాయి. ఆ మూగతనంలోనే ఏదో అవ్యక్తానందం! వారిద్దరికి మారుగా దూలానికి వ్రేలాడుతూన్న గిజిగాడి గూటిలో పిచ్చుకల జంట చాలాసేపు ఊసులాడుకుని అలసి సొలసి నిద్ర కుపక్రమించింది.

4

సీతకు మెలకువ వచ్చింది. కళ్ళు తెరచింది. ప్రక్కకు పొరిలి పడుకుంది. శరీరమంతా తేనెవాకలుగట్టి ప్రవహిస్తూన్నట్లుంది. మల్లిగాడు సర్వమూ మరచి నిద్రపోతున్నాడు. అతడి ఉన్నత వక్షం పైకీ, క్రిందికీ మెల్లగా ఊగుతూంది.

అరమోడ్పు కన్నులతో గడచిపోయిన మధురానుభూతిని నెమరుకు తెచ్చుకుంటూ ఉన్న సీత చెవులకు ఇంటి బయట ఎవరో మాట్లాడుకుంటున్న సద్దు సన్నగా వినిపించింది. సీత ఒళ్ళంతా చెవులు చేసుకుని వినడానికి ప్రయత్నించింది.

''ఒరే నాగులూ! ఇంక ప్రయోజనం లేదు. ఈ మల్లిగాడు ఆయువు మూడి లోపలికెళ్ళాడు. లోపలికి వెళ్లిన మనిషి దాని దగ్గరే చచ్చి నట్టున్నాడు మనం వచ్చినందుకు ఆ వెంకటాద్రి మనస్సు తృప్తికైనా—వీణ్ణి నాలుగు వాయించి, కాలో చెయ్యో విరిచిగాని వెళ్లక పోతే బాగుండదు. ఇంకా స్సేపు చూద్దాం. మనిషి బయటికి రాకపోతే నలుగురమూ చూరులాగి....''

సీత గుండె దడదడలాడింది. ఆపాదమస్తకం భయంతో గగుర్పొడి చింది. తనను దేవుడే మేల్కొలిపాడు. జరుగబోయే ప్రమాదాన్ని చెవిలో ఊదాడు. తన మేనమామ వెంకటాద్రి కుట్రను ఆమె గ్రహించింది. తనకూ, మల్లిగాడికీ సంబంధముందని ఋజువైతే మల్లిగాణ్ని హతమార్చి రమ్మని వెంకటాద్రి మనుషుల్ని పంపినట్లున్నాడు.

ఇక క్షణాల మీద కర్తవ్యం నిర్వర్తించక పోతే మల్లిగాడి ప్రాణం దక్కదని సీత గ్రహించింది. ఆతురతతో మల్లిగాణ్ని తట్టి లేపింది. అతడి నిద్ర పూర్తిగా విచ్చిపోక ముందే, "వెళ్ళి పో! వెళ్ళిపో!" అంది.

అతడు కళ్ళు నులుముకుంటూ "ఎందుకూ!" అన్నాడు.

"ముందు ఇక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపో!...."

"ఉహూ! వెళ్ళను!"

"నీకు పుణ్యముంటుంది. నీ కాళ్లు పట్టుకుంటాను. ఇంక జాగుచేయొద్దు. ఇంకా మనం బతకాలనుకుంటే—నామాట విని వెళ్ళిపో ముందు. ఇక్కణ్ణుంచి...." ఆమె నిలువెల్లా తడబడిపోతూంది. ఆమె కన్నుల్లో కరుణా, భయమూ చిందులు ద్రొక్కుతున్నాయి.

మల్లిగాడు లేచి గుమ్మం వైపు నడిచాడు. సీత— "ఇటుగాదు, అటు!" అంటూ అతని చేయి పట్టుకొంది. దొడ్డి తలుపు తీసింది. అడుగడుగునా అపశకునాలు ఎదురుకాగా ఏం ప్రమాదం వాటిల్లుతుందోనని శంకించే ఛాందసుడిలా చంద్రుడు వెలవెలబోతూ ఆకాశ గమనానికి ఉద్యుక్తుడౌతున్నాడు.

సీత మల్లిగాణ్ణి దొడ్డివైపు మదురు గోడపై కెక్కించింది. మల్లిగాడు గుభిల్లున అవతలికి దూకేశాడు. అతడు పరుగెడు తూన్నట్లు దబదబమంటూ చప్పుడు వినిపించి, క్రమంగా దూరమైపోయింది.

"అమ్మయ్య!" అంటూ గుండె బరువు దించుకుంది సీత. వెంటనే లోపలికి వెళ్ళి, దొడ్డి తలుపు గడియపెట్టింది. విసురుగా వెళ్ళి చాపమీద పడిపోయి, వెక్కివెక్కి ఏడ్చేసింది. తన నిస్సహాయతను, గతిహీనతను, లోకుల క్రూరపు కట్టుబాట్లను, దైవపు చిన్న చూపును తలచుకొని, పసిబిడ్డలా కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది. నలిగిపోయి చాపమీద చెల్లాచెదరుగా పడివున్న మల్లెపూలు వాడిన ముఖాలతో ఆమె ఏడ్పును చూస్తున్నాయి.

కొంతసేపటికి ఆమె ఏడుపు ఆగింది. ముఖమంతా జేవురించింది.

నేత్రాలు అగ్ని గోళాల్లా మండుతున్నాయి. అర్థంగాని ఆలోచనలతో ఆమె బుర్రంతా వేడెక్కిపోయింది.

మల్లిగాణ్ణి తాను మనసారా వలచింది. వాడికోసం తన ప్రాణాలయినా ఇవ్వగలదు తాను. తనమూలంగా వాడిమీద ఈగ వాలినా తాను భరింపజాలదు. తమ అన్యోన్యతను చూసి కంట్లో కారం జల్లుకుంటున్నారు పాడు మనుషులు. తాము ఏడుస్తుంటే చూచి వికటాట్టహాసం చేయాలనుకుంటున్నారు.

మల్లిగాడు అమాయకుడు? గొర్రె కసాయివాణ్ణి నమ్ముతుంది. మల్లిగాడు మనిషిని నమ్ముతాడు. అతడు అమాయకు డనేందుకు దీనికి మించిన తార్కాణం ఇక లేనే లేదు. అటువంటి మల్లిగాడు అన్యాయంగా. తనకోసం మనుషుల విషపు కోరల నడుమ నలిగిపోవడం సీత కిష్టం లేదు. తన మూలంగా మల్లిగాడు సుఖపడలేదు. ఇది అతడి అమాయకత్వంలా, ఆమె అనురాగంలా పరమ సత్యం.

ఇద్దరూ చేయిచేయి కలుపుకొని, చెట్టా పట్టా వేసుకుని బ్రతుకుబాట మీద సాగిపోవడానికి వీల్లేదు. మల్లెల బాటగా ఉన్నది ముళ్ళ బాటై అడుగు ముందుకు వేయనీయదు. ఆ రెండు ప్రాణాలూ ఒకదాని నీడలో ఒకటి పెనవేసుకుని సుఖపడలేవు. ఏదో ఒకటి నశించి తీరాలి. ఆమె బ్రతకాలంటే అతడు నిష్క్రమించాలి. అతడు జీవించాలంటే ఆమె తన పాత్రను చాలించుకోవాలి. లేదా—ఇద్దరూ కలిసి ఏ గంగలోనో దూకాలి.

మల్లిగాడు బ్రతకాలి. వాడు నూరేండ్లు చల్లగా ఉండాలి. అయితే, తాను బ్రతికున్నంత వరకు అది అసంభవం. పరిస్థితి విషమించి రాబందుల కన్నా, అడవి మృగాలకన్నా క్రూరమైన మానవజాతి వాణ్ణి పొట్టను బెట్టుకున్నా పెట్టుకోవచ్చు.

సీత తన అనురాగాన్ని పరీక్షకు పెట్టదలచు కొంది. గోడమీద మేకుకు తగిలించి ఉన్న చేదత్రాడు యమపాతంలా వ్రేలాడుతూంది.

5

మునసబు ఆదిశేషయ్య ఆరుబయట పట్టెమంచం వేసుకుని పడు
న్నాడు. సీత, మల్లిగాండ్ర ప్రణయం అతని కొక సమస్య. అతడు
ంతవరకు పరిష్కృతం కాని ఆ సమస్యతో బుర్ర పగులగొట్టుకొని అప్పుడే
న్న కునుకు తీశాడు. కోటయ్య పిలుపుతో అతనికి నిద్రాభంగం కలిగింది.
ళ్లు తెరచి "ఏం కోటయ్యా?" అన్నాడు.

కోటయ్య తన మాటలతో మిళాయించి, కాస్త పెట్రోలు చిందబోశాడు.
క అగ్గిపుల్ల గీయడం. ధగధగమంటూ మంటలు లేవడం తరువాయి.

"ఆ మల్లిగాడు బాబూ? అర్ధరాత్రిపూట దానింట్లో దూరాడు."

"దేనింట్లో?"

"ఇంకెవరింట్లో? ఆ సీత ఇంట్లో. అది తలుపుతీసి, వీడికోసం ఎంత
ధీమాగా నిలబడి ఎదురుచూస్తూ ఉన్నదనుకున్నారు! వాడు రాగానే, సిగ్గు
విడిచిన జన్మ, నవ్వుతూ వాడికి చేయి అందించింది. వాణ్ణి లోపలికి లాక్కొని
తలుపు వేసుకుంది. ఆ కొంపలో ఇంకా వాడితో కులుకుతూనే ఉంది."

"నువ్వు చూశావా కోటయ్యా?" అన్నాడు ఆదిశేషయ్య.

"చూడకపోయినా బావుణ్ణు! ఈ పాపపు నోటితో ఆ మాట మీ దగ్గర
అనవలసివచ్చేది గాదు."

ఆదిశేషయ్య చుట్ట వెలిగించుకున్నాడు. గుప్పు గుప్పున రెండుసార్లు
పొగ లాగి వదిలాడు. అది వాళ్ళిద్దరి కళ్ళముందు దట్టంగా క్రమ్ముకొంది.

"కోటయ్యా! నా కులానికి మచ్చ రావడం నేను సహించను. నా
పేరు ప్రతిష్టలు మట్టి గొట్టుకుపోవడానికి వీల్లేదు. ఆ గంజాయి మొక్కను
వేర్లతో సహా పెకలించి అవతల పారేస్తాను గానీ, దానిమూలంగా తులసివనం
పాడుకావడానికి నేను ఇష్టపడను.... వెళ్ళిరా!" అంటూ అగ్గిపెట్టె అందిం
చాడు ఆదిశేషయ్య.

అగ్గిపెట్టె నందుకున్న కోటయ్య, అగ్గిపెట్టెలో దాగిన అగ్గిలా, సీత
పూరింటి వేపు నడక సాగించాడు.

6

మల్లిగాడు బాధగా మూలుగుతూ—తన గుడిసెలో ఒక మూల పడి ఉన్నాడు. అతని శరీరమంతా గాయాలతో నిండి రక్తసిక్తమైంది. తలకు పెద్దగాయం తగిలి అందులోంచి రక్తం కారుతూంది. కాళ్ళనిండుకు సీసా పెంకులు దిగబడిపోయి, నొప్పితో గుండెల్ని పిండేస్తున్నాయి.

అసలు తానెలా తన ఇంట్లోకి వచ్చి పడి పోయాడో తనకే తెలియదు. తన స్థితి చచ్చి బ్రతికినట్లైంది.

తాను మదురుగోడ పైకెక్కాడు. అంతెత్తునుండి క్రిందికి దూకాడు. క్రింద చెత్తపోసిఉన్న సీసాపెంకులు, గాజుముక్కలు అరికాళ్ళనిండుకూ గ్రుచ్చుకున్నాయి. తను బాధతో క్రిందికి వంగాడు. హఠాత్తుగా తన వీపుమీద బడితెకర్రలు మ్రోగుతాయని అతడు ఊహించ లేదు. మల్లిగాడు వెరగుపడి పోయాడు. అనుకోకుండా జరిగిన ఈ సంఘటనతో అతని కేమీ తోచలేదు. కళ్లు బైర్లు క్రమ్మాయి. లేచి పరుగెత్తాడు. మృత్యువుతో పందెం వేసుకుని పరుగెత్తాడు. బడితెకర్రలు తనను వెన్నంటాయి. రాయి తగిలి తాను క్రింద పడ్డాడు. ఒక బడితెకర్ర విసురున వచ్చి తన బుర్రను "తాంగు" మనిపించింది. రక్తధార చిమ్మింది. మళ్ళీ పైకిలేచి ద్విగుణీకృతమైన వేగంతో, ప్రాణాతురతతో పరుగు లంకించుకున్నాడు. ఒక్కసారిగా లంఘించి రైలు పట్టాలను దాటుకున్నాడు. వెంట్రుక వాసిలో. కనురెప్పపాటులో—గూడ్సు బండి రైలు పట్టాలమీద దూసుకుపోయింది. మృత్యువు ఓడిపోయింది. మల్లిగాడు తన గుడిసెలోకి వచ్చిపడి తలుపు గొళ్లెం పెట్టుకున్నాడు.

కదిలితే—కత్తితో నరికినట్టు జివ్వు మంటూంది శరీరం. బాధ నరనరానికి విద్యుల్లతలా ప్రాకింది, మల్లిగాడికి సీతమీద మమత, అనురాగం ఇనుమడించాయి. ఎందుకో—ఆమెను తలచుకుంటే—అతని కన్నులు ఇంచుక చెమర్చాయి. బ్రతుకు మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయలుగా—జీవిత నందనంలో నూరేండ్ల పాటు నవనవలాడవలసిన ఫలవృక్షం సీత. తాను ఆమె తీయటి బ్రతుకును మలుపు త్రిప్పి. మరు భూముల్లోకి లాక్కు వచ్చాడు, ఏది మంచీ, ఏదీ చెడూ అన్న విచక్షణా జ్ఞానం లేని లేడిపిల్ల ఆమె. ఆమె తన పులిపంజాల్లో చిక్కుకోడానికి ఏమాత్రం సందేహించలేదు.

సీత తనను నమ్మింది. తన అడుగుజాడల్లో అడుగులు మోపింది. ఆమెను పాలముంచినా, నీటముంచినా భారం తనదే ఇక. ఆమెను ఏరుదాటించనూ వచ్చు; లేదా మట్టిగుర్రమై నట్టేట్లో ముంచనూ వచ్చు.

మల్లిగాడు ఆమెకోసం, ఆమెబ్రతుకు కోసం—తన బొందిలో ప్రాణమున్నంతవరకు మనుషులతో పోరాడా లనుకున్నాడు. అతనికి మల్లే అందరూ ధర్మయుద్ధమే చేసే వాళ్ళయితే—గెలుపు అతనిదే అనుకోవచ్చు.

గవాక్షంలోంచి గుడిసెలోపలికి ఎర్రటి కాంతులు చొచ్చుకు వచ్చాయి. ఆ కాంతులు మరీప్రకాశవంత మైనాయి. మల్లిగాడు అతి కష్టం మీద లేచి నిలుచున్నాడు. గవాక్షంలో నుంచి బయటికి చూశాడు. కొత్తకోటలో ఒక వారగా—వేయిపామునాలుక లొక్కసారైవిషం కక్కుతూన్నట్లు—నింగిదాకా మంటలు లేస్తున్నాయి. కానివాడు కళ్లెర్రజేసినట్లు కొత్తకోటంతా ఎర్రగా మెరిసిపోతూంది. మనుషుల కలకలం స్పష్టంగా వినిపిస్తూంది.

కాలిపోతున్నది ఎవరియిల్లో గుర్తుపట్టడానికి ప్రయత్నించాడు మల్లిగాడు. ఉనికిని బట్టి—అది సీత ఇల్లయి ఉండవచ్చు.

ఈ ఊహ రావడంతోనే అతని రక్త నాళాలన్నీ ఉబికి పోయాయి. బాధంతా పటాపంచలై పోయింది. ఎక్కడలేని శక్తి పుట్టు కొచ్చింది. గొళ్లెం తీశాడు. తూలి పడ్డాడు. లేచి నిలబడి శరీరాన్నంతా స్వాధీనంలోకి తెచ్చుకొని కొత్తకోట వైపు పరుగు తీశాడు.

సీత ఇల్లు ధగధగమంటూ తగులబడి పోతూంది. పల్లెలోని మనుషులందరూ తమ తమ ఇళ్లు అంటుకోకుండా జాగ్రత్త పడుతున్నారు. సీత ఇంటిలోనికి ప్రవేశించడానికి ఎవరూ సాహసించడం లేదు.

"అయ్యో సీతా! నా సీత కాలిపోతుంది. కాపాడండి" అంటూ అరిచాడు మల్లిగాడు దూరంనుంచి. కాలిపోతున్న ఇంట్లోకి ఎవరూ జొరబడలేక పోతున్నారు.

మల్లిగాడు పరుగెత్తుకొచ్చి, కాలిపోతున్న ఇంటితలుపును ఢీకొన్నాడు. తలుపు గజగజలాడి ఊరుకుంది. మల్లిగాడు ఈసారి కాలితో గటిగా తన్నాడు.

తలను తలుపుకేసి మోదుకున్నాడు. అతడి పెనుగులాటకు తట్టుకోలేక తలుపు ఫెళఫెళమంటూ ఊడి పడింది. అక్కడ మూగి ఉన్న వారంతా దిగ్భ్రాంతులయ్యేటట్లు - మల్లిగాడు మంటల్లో లీనమై పోయాడు.

"సీతా! నా సీతా!" అంటూ మల్లిగాడు మంటల్లో విలవిల్లాడాడు.

సీత దూలానికి వ్రేలాడుతూంది. ఆమె ముఖం అగ్నిజ్వాలల కాంతిలో ప్రకాశించిపోతూ—మరణానికీ, జీవనానికీ అతీతంగా కనిపిస్తూంది. ఈ దృశ్యం చూచి మల్లిగాడి గుండె చెరువై పోయింది. చెమటతో తడిసి ముద్దయి పోయిన అతని శరీరం మీదుగా కన్నీరు కాలువగట్టి ప్రవహించింది. గొంతు చిరిగిపోయేలా, గుండె బ్రద్దలయ్యేలా విలపించాడు. సీత శవాన్ని గట్టిగా వాటేసుకున్నాడు. ఆమె పాదాలమీద ముమ్మరంగా ముద్దులవాన కురిపించాడు. పురిత్రాటిని త్రెంచి, సీత శవాన్ని భుజంమీద వేసుకున్నాడు. తన కడుపులా మండిపోతూ, లోకంలా మండిపడుతున్న అగ్నిజ్వాలల్ని దూసుకుంటూ వీధిలోకి వచ్చి పడ్డాడు. సీత శవాన్ని మానవజాతి పాదాలముందు కానుకగా వుంచి, పసిపిల్లవాడిలా ఆక్రందిస్తూ, గట్టిగా గుండెలు బాదుకున్నాడు.

మాలపల్లిలో తొలికోడి ఎలుగెత్తి కూస్తున్నది: "కొక్కొ-రోకో!"

7

అతడు ఆ మంటల్లోనే మాడి చచ్చివుంటే—మాలవాడి కథ అంతటితో ముగిసేది. కాని, అతడు తన గాథకు భరతవాక్యం చెప్పుకోవలసిన పదతి అదికాదు....

సీత కథ ముగిసిన తరువాత—కొత్తకోటలో ఒక పిచ్చివాడు సంచరించడం మొదలెట్టాడు. "హా సీతా.... అంటూ కలియుగ రాముడు బయలుదేరాడు...." అంటూ నలుగురూ సరదాగా నవ్వుకునేవారు.

పిచ్చిలోకంలో పడ్డ ఒక వారం రోజుల తర్వాత ఒక నాటి రాత్రి వేళ ఆ పిచ్చివాడు రచ్చబండమీద, రావిచెట్టుక్రింద తలక్రిందులుగా తపస్సు

చేసుకుంటూ వుండడం పంచభూతాలన్నీ చూశాయి. ఆ మాత్రం ఓపిక మనుషులకు లేకపోయింది. వాళ్ళు విసుక్కున్నారు.

ఆ పిచ్చివాడి ఒళ్ళంతా కుళ్ళు కంపు కొడుతూ వుంది. వాడు పరమ అసహ్యంగా వున్నాడు. వాడి శరీరం గాయాలతో, కాళ్ళులత చీమూ, నెత్తురూ ఓడుతున్నాయి.

తల క్రిందులుగా జపంచేస్తూ వున్న ఆ పిచ్చివాడు వున మామూలుగా నిలబడ్డాడు. చేతులు అభయముద్రలో వుంచి "భక్తా నీ కోరిక?" అన్నాడు.

అలా అని, మళ్ళీ వెంటనే తల్లక్రిందులుగా మరలి. "తల్లీ ! మనిషిని కావాలి!" అన్నాడు.

దేవి! నిటారుగా నిలబడి ఇలా అన్నది! "నీకు ఒళ్ళు వుందా?"

"వుంది తల్లీ, వుంది" అన్నాడు భక్తుడు తల్లక్రిందులుగా.

"అయితే ఆ ఒంటిలో కండలున్నాయా?"

"బాట గంగమ్మకు బలిగొడితే ఏడేండ్ల వరకు మళ్ళీ బలి ఒట్టు!" అన్నాడు భక్తుడు.

"ఒంటినిండుకూ నెత్తురుందా!"

"ఇరవై కల్లుముంతలకు తక్కువయితే నన్నడుగు."

"ఆ నెత్తురు ఎర్రగా వుందా?"

"నమ్మకం లేకపోతే కోసి చూసుకో!"

"అయితే ఇప్పట్నుంచీ నువ్వు మనిషివే!"

అంటూ 'దేవి' అంతర్ధానమై పోయింది. సంతోషాంతరంగుడైన భక్తు తన ద్విపాత్రాభినయనాన్ని చాలించి, రచ్చబండపైనుండి క్రిందికి మాలపల్లికేసి పరుగు తీశాడు. రైలుకట్టమీద నిలబడ్డాడు. ఎలుగెత్తి అరిచాడు:

"ఒరేయ్ మాలల్లారా! అక్కడెందుకురా పడి నిద్దరపోతారూ? ఇవతలికి రండిరా! మీరు మాలోళ్ళయితే మాత్రమేంరా? మీరూ మనుషులేరా! మీలో ఉన్నది రక్తమాంసాలురా! అమ్మోరు వరమిచ్చిందిరా! మీ ఇల్లూ, వాకిలీ అంతా ఇవతలికి తెచ్చుకోండిరా! అందరూ మనుషులుగా బతుకుదాంరా; రండ్రా! లేచి రండిరా!"

మాలపల్లిలోని హరిజనులందరూ 'పిచ్చి వాడు ఏదో పేలుతున్నాడులే' అనుకుని ముసుగుతన్నారు. పాపం! పిచ్చివాళ్ళు!

పిచ్చివాడు మళ్ళీ అరిచాడు: "ఒరే! అదేం మొద్దు నిద్దర్రా మీ తస్సదియ్యా! ఇంకన్నా మేలుకోండిరా! మనుషుల్లోకి రండిరా! గొడ్లను చూసైనా నేర్చుకోండిరా! మనుషుల్తోబాటు కొట్టాల్లోనైనా కాపురమున్నాయిగదరా అవి! మీరేలరా అంత దూరంలో పడి మురిగిపోతారూ?"

గుప్పు గుప్పున పొగలు చిమ్ముకుంటూ రైలుబండి వస్తూంది. ఆ రైలు బండి తన ఒంటికంటితో పిచ్చివాణ్ణి చూచింది. పిచ్చివాడు అల్లంతదూరంలో వస్తూన్న రైలు బండిని చూశాడు. వాడికి ఎక్కడలేని కోపం పుట్టుకొచ్చింది. పిచ్చివాడు అంటే వాడి దృష్టిలో దుష్ట శిక్షకుడు, శిష్ట రక్షకుడు అని అర్థం. తాను క్రొత్త జన్మ ఎత్తినప్పటి నుంచీ వాడిలో కొన్ని అభిప్రాయాలు మొలక లెత్తాయి. తాను చెడును నిర్మూలించి మంచిని ఉద్ధరించడానికి అవతరించిన కారణ జన్ముడు! ప్రపంచాన్నంతా సంస్కరించడానికి పుట్టిన అవతారపురుషుడు!

తన మాలపల్లిని, కొత్తకోటను వేరు చేస్తూ పోయే రైలుబండి మీద వాడి ఆలోచనలు ఈ వారం రోజుల్లో ఎప్పుడూ ప్రసరించలేదు. ఇప్పుడా రాక్షసిని నాశనం చేసి వేయాలనుకున్నాడు వాడు. కనుబొమ లెగరవేసి దాన్ని తీక్షణంగా చూస్తూ రాయిలా నిలబడ్డాడు. రైలు దగ్గరకు వచ్చేస్తూంది.

కట్టలు తెగిన ఉద్రేకంతో పిచ్చివాడు పళ్ళు పటపట కొరికాడు. "ఏయ్! నిలూ! ఇంక నీ ఆటలు సాగవు. ఇంతకాలమూ మాలా, మనిషీ అని మమ్మల్ని వేరుచేసి, మా గోడు పోసుకున్నావు. మేమంతా మేలుకున్నాం.

మనుషులై పోయాం. ఇంక నీ అంతు తేల్చేస్తాం. అక్కడే ఆగి, వెనక్కెళ్ళిపో!''

రైలు వినలేదు. దగ్గరికి వచ్చేసింది. పిచ్చివాడు ఒళ్ళు తె
కోపంతో ''చెబుతూంటే నీక్కాదూ? - ముందరికి రాబోకు! ఆగు! లే
అక్కడే పడి చస్తావు!'' అంటూ హూంకరిస్తూ ఎదురేగి రైలును ఢీకొన

గడ్డ కట్టిన క్రౌర్యంలా, మానవజాతి సృజించిన పెనుభూతం
ఇనుప చక్రాల రక్కసి విస్ఫులింగాలు గ్రక్కుతూ పిచ్చివాడి మృతదే
మాలపల్లి వైపుకు విసరికొట్టి వికటాట్టహాసం చేసింది!